

Områdeplan Oppvekst 2023 – 2027, Rakkestad kommune

Saksnr. 23/31

Journalnr. 11456/23

Arkiv A00

Dato 08.06.2023

Vedtatt i Kommunestyret den 8.6.2023, sak 27/23

Innhold

Innledning	2
Status.....	4
Visjon	6
Overordnede mål	7
Verdigrunnlag	7
Prinsipper og retningslinjer for oppvekstområdet	8
Prioritering og utviklingsområder	10
Verdier, kultur og dannelse	10
Samarbeid, medvirkning og tverrfaglighet	10
Forebygging, tidlig innsats og en inkluderende oppvekst	11
Kunnskap, kompetanse og organisasjonsutvikling	11
Rammer, ressurser og arbeidsmiljø	12

Innledning

Rakkestad kommune sin planstrategi for 2019 – 2023 definerer et nytt plansystem.

Oppvekstplanen er en av fire områdeplaner som ligger under kommuneplanens samfunnsdel i planhierarkiet.

Den har som formål å peke retninger og konkretisere sentrale myndigheters og kommunestyrets prioriteringer og føringer for endring, utvikling og utbygging av kommunens oppgaver og virksomhet.

Overordnet er kommuneplanens samfunnsdel det viktigste redskap og rettesnor for prioriteringer og utvikling av Rakkestadsamfunnet.

Oppvekstplanen skal – i likhet med de øvrige områdeplanene – mer konkret gi strategier, retninger og endog tiltak for gjennomføring av formålserklæringene på kommuneplannivå.

Planen er et hjelpemiddel for prioriteringer innenfor kommuneområdene oppvekst og kultur og velferd og levekår.

Barnehage, skole, skolehelsetjeneste, kultur, PPT og forebyggende helsetjenester, barneverntjeneste m.m. er viktige aktører rundt barn og familier – i tillegg til frivilligheten, organisasjoner og annet støtteapparat. De bidrar alle inn i et barns oppvekst.

Kommuneområdene oppvekst og kultur og velferd og levekår har et ønske om å tenke helhetlig i forhold til oppvekst og inkludere de samlede tilbud og tjenester i en felles overordnet plan.

Det gjør det lettere å kunne se barnet og ungdommen i en sammenheng.

Oppvekstplanen er ment som et overordnet styringsdokument for kommunalområdene oppvekst og kultur og velferd og levekår.

Den gjelder for basistjenester som barnehage, grunnskole, kulturskole og skolehelsetjeneste og viktige forbyggende og hjelpetjenester innen kommuneområdet velferd og levekår.

Disse forbyggende- og hjelpetjenester er viktige og sentrale bidragsytere i arbeidet med å nå målene i oppvekstplanen.

Planen angir først og fremst retning, mål og prioriteringer for oppvekstaktivitetene i kommunen.

Den er også en "kulturbygger" med fokus på verdier, prinsipper og handlinger som sier noe om hvem vi er, hva vi vil og hva vi står for.

Strategier og målformuleringer er knyttet opp mot vedtatte statlige og kommunale styringsdokumenter og planer.

Lovverk for barnehage, skole, kultur, helsetjenester og barnevern er overbyggende for disse enhetenes aktivitet.

Oppvekstplanen skal være en plattform for en mer helhetlig oppvekstpolitikk. Det vil gi grunnlag for konkrete strategier og tiltak, og klargjøre roller, ansvar og oppgaver for alle aktører som jobber med barn og unge i kommunen.

Den er ment som et sentralt strategisk styringsverktøy, både for politikere og ansatte, og skal gi retninger og føringer for prioriteringer på overordnet nivå.

Tiltak skal inngå i andre planer og dokumenter – for eksempel budsjett, økonomiplan og virksomhetsplaner.

Målgruppen er primært innbyggere fra 0 til 18 år.

Hele oppvekstløpet sees i en sammenheng – for å skape et felles verdigrunnlag og ha god samhandling i oppvekstsektoren.

For å få til en god forankring av planen har det vært lagt opp til bred medvirkning fra sentrale aktører.

Alle enhetsledere i kommuneområdene oppvekst og kultur og velferd og levekår – samt et utvalg av fagpersoner – har medvirket i utarbeidelsen av planen.

Tillitsvalgtorganisasjonene er involvert som aktive medspillere i planarbeidet.

Prioritering og utviklingsområder i oppvekstplan er:

1. Verdier, kultur og danning.
2. Samarbeid, medvirkning og tverrfaglighet.
3. Forebygging, tidlig innsats og en inkluderende oppvekst.
4. Kunnskap, kompetanse og utviklingsutvikling.
5. Rammer, ressurser og arbeidsmiljø.

Status

Det er både en politisk og administrativ målsetting at Rakkestad kommune skal være en god kommune å vokse opp i for barn og unge.

Oppvekst har blitt prioritert i kommuneplanen. Barn og unges vilkår og utvikling i bred målestokk er avgjørende for at Rakkestad kommune og Rakkestadsamfunnet skal lykkes med sine uttalte ambisjoner.

Denne gruppe mennesker er framtiden i en kommune.

De skal føle seg inkludert, delta aktivt og ha mulighet til å utfolde seg. Det handler gjerne om god fysisk og psykisk helse, deltakelse i samfunnet og det å føle tilhørighet.

Foreldrenes økonomiske, kulturelle og sosiale ressurser har betydning for barnas oppvekst og helse. Jo tidligere det lykkes å oppnå en jevnere fordeling av ressurser og muligheter, desto større er sjansen til å påvirke morgendagens forskjeller i oppvekst- og helsevilkår.

I Rakkestad kommune er det pr. 4. kvartal i 2022 8 371 innbyggere. Barne- og ungdomsbefolkningen utgjør i underkant av 22 prosent av totaltallet.

Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre utgjør en stadig større andel av befolkningen i Norge. De omfatter 14,7 prosent av befolkningen ved inngangen til 2020, og norskfødte med innvandrerforeldre var på 3,5 prosent.

I Rakkestad kommune er disse gruppene ca. 8,1 % av innbyggertallet.

Flest innvandrere kommer fra Polen, Litauen, Irak, Somalia og Sverige.

Integrering av barn og unge med minoritetsbakgrunn er et viktig samfunnsoppdrag.

Ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) har andelen barn med vedvarende lave husholdningsinntekter økt jevnt siden 2011.

I alt 11,3 prosent eller 110 700 barn tilhørte i 2021 en husholdning med vedvarende lave husholdningsinntekter.

Barn i lavinntektshusholdninger er mer utsatt for dårlige levekår enn andre barn og har økt fare for å bli hengende etter på flere områder.

Sammenlignet med andre jevnaldrende, har også barn som vokser opp i økonomisk utsatte familier større sannsynlighet for å havne i de laveste inntektsklassene som voksne.

Barn med innvandrerbakgrunn er i flertall blant barn med vedvarende lavinntekt, og har vært det siden 2013.

Det er også blant barn med innvandrerbakgrunn at det registreres den største økningen i lavinntekt de siste årene.

Andelen barn som bor i husholdninger med vedvarende lav inntekt i Rakkestad kommune, er ikke signifikant forskjellig fra landet som helhet.

Vedvarende lav husholdningsinntekt vil si at den gjennomsnittlige inntekten i en treårsperiode er under 60 prosent av median husholdningsinntekt i Norge.

Ungdata 2022:

Andelen som gjennomfører videregående opplæring, er lavere enn i landet som helhet.

Det antall ungdomsskoleelever som er fornøyd med helse er ikke signifikant forskjellig fra landsnivået.

Ungdomsskoleelever er mindre fornøyd med lokalmiljøet enn landsnivået og de opplever det mer utrygt å være ute om kvelden enn landsplanet.

Ungdommen er mindre fornøyd med sin egen helse enn landsnivået og andelen som har brukt helsesykepleier på skolen er mye høyere enn landstallene.

Andelen ungdom som er med i organisert fritid er på samme nivå som landet, mens andelen som er med i en idrettsklubb er lavere enn landet.

Antall ungdommer som bruker mer enn en time daglig på sosiale medier, er noe høyere i Rakkestad kommune enn på landsplanet.

Andelen ungdom som tror de vil få et godt og lykkelig liv er lavere sammenlignet med landsnivået.

Visjon

ALLE sammen – sammen for ALLE

Overordnede mål

Friske barn og unge som har meningsfylte dager og som har lyst på livet og framtiden.

Rakkestad kommune skal legge til rette for:

- at alle barn og unge skal bli sett, hørt og verdsatt hver dag.
- at barn og unge får en trygg og helsefremmende oppvekst.
- å skape et trygge og inkluderende oppvekstmiljøer.
- at barn og unge skal få si sin mening og de skal bli lyttet til.
- at barn og unge utvikler sosial kompetanse og etablerer vennskap.
- nysgjerrighet, samhandling og mestring blant barn og unge.
- at barn og unge har det bra med seg selv fysisk, psykisk og sosialt.

Verdigrunnlag

Anerkjennelse – Tilhørighet – Fremtidstro

Anerkjennelse

Å anerkjenne betyr å verdsette, respektere og godta barn og unge akkurat slik de er. Å anerkjenne barn og unge handler om å se og møte de som et likeverdig menneske og å respektere deres opplevelsesverden. Det å bli anerkjent er avgjørende for barns faglige og sosiale læring.

Tilhørighet

Vi trenger fellesskap som har plass til alle barn og unge. Fellesskap som er rause og romslige, har mye å si for at den enkelte skal kunne oppleve tilhørighet. Å få være med og delta sammen med andre er viktig for å føle seg som en del av fellesskapet. Tilhørighet betyr at den enkelte opplever å være inkludert og akseptert og har noen å dele sosiale aktiviteter med.

Fremtidstro

Opplevelse av trygghet og trivsel er en viktig faktor for motivasjon. Et miljø der barn og unge opplever seg verdifulle, anerkjent og respektert, bidrar til at de blir trygge og dermed tør å utforske og prøve seg fram. Opplevelser av mestring og støtte fra voksne gjør at barn og unge får tro på egen mestring. Glede, humor og lek gir livskraft og viljestyrke til å holde på. Barn og unge skal ha lyst på livet og tro på framtiden.

Prinsipper og retningslinjer for oppvekstområdet

Omsorg og tilhørighet

I arbeid med barn og unge skal deres behov for omsorg og lek og å fremme av læring og dannelse ivaretas.

Barn og unge må møtes med et glødende engasjement, omsorg og tilstedeværelse.

De må oppleve at det stilles åpne spørsmål og at de blir møtt med nysgjerrighet.

På den måte vil barn og unge oppleve at de er betydningsfulle i relasjonen og i fellesskapet, og at det bidrar til å skape trygghet.

Barn og unges tilhørighet og bidrag til forståelse, verdier og normer i fellesskapet og samfunnet skal løses ut.

Inkludering og fellesskap

Samhold og solidaritet må verdsettes og følges opp.

Det trengs fellesskap som har plass til alle.

Fellesskap som er rause og romslige, har mye å si for at barn og unge skal kunne oppleve tilhørighet.

Å få være med og delta sammen med andre er viktig for at den enkelte skal føle seg som en del av fellesskapet.

For at barn og unge skal oppleve inkludering og tilhørighet, kreves det at de møter tiltro som deltakere i fellesskapet.

Skapende aktiviteter og mestring

Ansatte skal støtte og berike barns og unges initiativ, undring, nysgjerrighet, kreativitet, læringslyst og tiltro til egne evner og legge til rette for at barn kan bidra i egen og andres læring.

Barn og unge er nysgjerrige og ønsker å oppdage og skape.

De må få undersøke, oppdage og forstå sammenhenger, utvide perspektiver og få ny innsikt.

Barn og unge må få bruke hele kroppen og alle sanser i sine læringsprosesser.

De skal lære og utvikle seg gjennom sansning og tenkning, estetiske uttrykksformer, lek og praktiske aktiviteter.

Det må legges til rette for å utvikle evnen til å stille spørsmål, utforske og eksperimentere.

Barn og unge skal lære og utvikle seg gjennom skapende virksomhet og ved å uttrykke seg på ulike måter.

Medvirkning

De må lære å samarbeide, fungere sammen med andre og utvikle evne til medbestemmelse og medansvar. Barn og unge skal aktivt ta del i sin egen dannelse og utvikling. Demokratiske verdier og holdninger må fremmes, respekt og toleranse bør settes høyt. Barn og unge skal involveres og ha en reell innflytelse og påvirke i det som angår dem. De skal være aktive deltakere i sin egen læring og dannelse.

Oppvekstmiljø

Oppvekstområdenes fysiske miljø skal være trygge og utfordrende. Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne. Et raust og støttende oppvekstmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der barn og unge oppmuntres og stimuleres til danning og faglig og sosial utvikling.

De skal stimuleres til aktivitet og samarbeid.

Oppvekstmiljøene skal være stimulerende og støtte opp om barns og unges lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Det skal være rom og trygge rammer for å uttrykke seg.

Skolene i Rakkestad skal være leksebevisste, det skal tas hensyn til at elever har rett til fritid og hvile.

En oppgave er å sørge for at alle barn og unge kan få rike og varierte opplevelser og erfaringer, utfordringer og mestringsopplevelser. Ute – og inneområder skal ha universell utforming. Det vil si at de må planlegges og utformes, slik at de kan brukes av så mange mennesker som mulig på en likeverdig måte.

Å legge til rette for gode opplevelser og leken, gir muligheter til kreativ og meningsfylt læring.

Barn og unge skal oppleve mestring, glede og humor i et inkluderende oppvekstmiljø. De må gis tro på seg selv. Det skal vises forståelse for ulikheter og oppriktig interesse i barns og unges liv og virke. De skal møtes med nysgjerrighet og tydelige forventninger. Barn og unge må øve seg på å bli robuste og ha evne til å «stå i det».

Ambisjonen er å danne hele mennesker, og gi hver og en mulighet til å utvikle sine evner og ha tro på framtiden.

Prioritering og utviklingsområder

Verdier, kultur og danning	
Slik gjør vi det	
	• Gi retning og vise tillit. • Tilrettelegge for en helhetlig forståelse av bærekraftig utvikling, • Utfordre, støtte og stille krav. • Tydelig på mål, rammer og delegering av oppgaver. • Skal være åpenhet, tillit og tydelig ledelse i våre virksomheter. • Involvering og tydeliggjøring av felles ansvar. • Framskaffe god styringsinformasjon og vise åpenhet i beslutninger. • God på styring, struktur og effektive rapporteringssystemer. • Alle kommunale arenaer skal være synlige og tilgjengelig for brukerne – for eksempel bibliotek, familiesenter m.m.

Samarbeid, medvirkning og tverrfaglighet	
Slik gjør vi det	
	• Det skal være kort vei fra undring til handling. • Barnas behov må være utgangspunktet for samarbeidet. • Lytte til barn og ungdom og ta dem med på råd er grunnleggende for å lykkes med å legge tilbudet godt til rette. • Kompetansen bør være så nær barna som mulig. • Barn og unge og deres familier/foresatte får den helhetlige oppfølgingen de trenger av ulike tjenester. • Skape en kultur for samarbeid og felles engasjement for barn og unges utvikling • Tverrfaglig samarbeid skal bidra til at alle barn opplever et godt og inkluderende oppvekst-, leke- og læringsmiljø. • Barn og unges mening skal bli vektlagt i tråd med alder og modenhet. • Utvikling skal skje gjennom reflekterende samhandlingsprosesser med rom for kunnskapsbasert evaluering og erfaringsdeling.

Forebygging, tidlig innsats og en inkluderende oppvekst

Slik gjør vi det

- Et bedre tilpasset og mer inkluderende pedagogisk tilbud, hvor alle barn og unge, med sine ulikheter, tilhører et fellesskap.
- Forebygge at problemer utvikler seg, eller at de blir større enn nødvendig.
- Tidlig innsats og en mer inkluderende praksis i barnehager og skoler.
- Samarbeide om å forebygge utfordringer og hjelpe hverandre med å identifisere barn med utfordringer.
- De spesialpedagogiske tiltakene henger godt sammen med det ordinære tilbudet
- Oppleve en god overgang fra barnehagen til skolen og SFO og gode overganger videre i utdanningsløpet

Kunnskap, kompetanse og organisasjonsutvikling

Slik gjør vi det

- Reflektere over felles verdier, og vurdere og videreutvikle fellesforståelse og praksis.
- Involvere og anerkjenne ansatte for deres kompetanse og meninger.
- Etterspørre nye løsninger og stimulere til utvikling og innovasjon.
- Investere i bruk og utvikling av de ansattes kompetanse.
- Lokale støttesystemet må samarbeide godt slik at barna og elevene får et helhetlig tilbud.
- Tiltakene skal være kunnskapsbasert og bli gitt av kompetente fagfolk.
- Rekruttere ønsket kompetanse.
- Legge til rette for kompetanseheving gjennom kurs, veiledning og videreutdanning.

Rammer, ressurser og arbeidsmiljø

Slik gjør vi det

- Sørge for at barnehagen/SFO har utstyr og læremidler som stimulerer til lek, læring og danning.
- Sørge for at kulturskolen/skolen har utstyr, læremidler og læreverk som stimulerer til utøvelse, samarbeid, læring og danning.
- Barn og ungdom i skolen skal ha hver sin digitale enhet.
- Barn og unge skal få opplæringen i bygninger og uteområder med universell utforming, nødvendig teknisk utstyr og med et godt innelima (luft, temperatur og lys).
- Arbeidsplassen til barn, unge og ansatte og skal være tilrettelagt fysisk og organisatorisk.
- Arbeidet skal organiseres, planlegges og gjennomføres for å skape et godt arbeidsmiljø for alle i organisasjonen.

